

VSS

НАШ ЈЕЗИК

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

4:9/10

НАШ ЈЕЗИК

НОВА СЕРИЈА

Књ. IV св. 9-10

БЕОГРАД 1953

САДРЖАЈ

	Страна
1. А. Белић: О састављеном и растављеном писању речи	281
2. Мил. Павловић: Апстрактне именице с наставком <i>-ост</i>	296
3. Др. А. Ђ. Костић: О грађењу и транскрибовању придева од латинских именица	308
4. М. С.: Око назива нашег језика	316
5. С. Машић: Сложенице са <i>велико-</i>	323
6. Милија Станић: О облицима: <i>двама</i> и <i>двјема</i>	329
7. М. С. Лалевић: О употреби облика <i>бише</i>	335
8. А. Пецо: Још нешто о именима <i>Јово</i> и <i>Раде</i>	340
9. И. Појовић: Вештица = штрига „лептирица“	344
10. Ђ. Св. Радојичић: Лична имена <i>Богомила</i> и <i>Богомил</i>	348
11. Језичке поуке	350
12. П. Ивић: Професору Марку Ж. Ракочевићу	356
13. Регистар речи	363

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

Секретар Уређивачког одбора — Бранислав Милановић

Наука Српска

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
БЕОГРАД 1953

Штампарија и књиговезница Српске академије наука, Космајска бр. 28

ЛИЧНА ИМЕНА БОГОМИЛА И БОГОМИЛ

Име Богомила познато је из Прешерновог епа „Krst pri Savici“ (1836). Оно се јавља још крајем IX века. Тако се звала кћи бугарског бољарина Сондоке који је био у Чедаду и тамо у чувеном Чедадском јеванђељу оставио попис имена целе своје породице (Fr. Rački, Documenta, 1877, 383).

Међу именима која је из старих српских поменика исписао Ст. Новаковић налази се и Богомил (Гласник СУД 42, 1875, 44). Новаковић је наишао на свега један помен тога имена. Ни у доцнијим проучавањима поменика други помени нису нађени. Тако то име не бележи Љуб. Стојановић у Споменуку САН III (1890), у одељку посвећеном поменицима (употребио је три поменика: Григоровићев, Сопоћански и Севастијанов). Нема га у Пшињском поменику (Споменик САН XXIX, 1895). Није запажено у поменику св. Тројице код Призрена (П. Костић, Црквени живот православних Срба у Призрену, 1928).

И кад би било других помена имена Богомил, опет би помен који наводи Новаковић био од несумњивог значаја за науку. Помен је из Крушевског поменика. Тако се тај поменик зове по манастиру Крушеву, за који је, по Новаковићевом мишљењу, „био основан или из старијега преписан на крају 15-ога века“. Утврђено је да је тај манастир уствари манастир Добрун (Ђ. С. Радојичић, Гласник Српске православне патријаршије VII, 1926, 342—343).

Добрун је припадао босанском великом војводи Радославу Павловићу (К. Јирећек, Trgovački drumovi i rudnici, 1951, 134). В. Ђоровић је мислио да је Добрун раније био у држави кнеза Лазара. До Добруна би Лазар дошао ујесен 1373 год., када је са босанским баном Твртком делио државу Николе Алтомановића (Хисторија Босне I, 1940, 301). Код Ђоровића се не каже на основу чега се Добрун додељује

кнезу Лазару, али то није тешко погодити. Очеvidно се Ђоровић определио за мишљење да су у цркви манастира Добруна ликови кнеза Лазара, кнегиње Милице и њиховог сина Стефана (С. Радојичић, Портрети српских владара, 1934, 65—66). То мишљење неће бити тачно. Кнез Лазар је испред свог имена стављао Стефан, па би се према томе могао на њега да односи натпис крај владарског лика у Добруну. Кнегиња Милица у грчком синодику Лавре Атонске истина се зове Јелена (Споменик САН 56, 1922, 17), али она није била краљица, па се због тога не може идентификовати са „краљицом Јеленом“ из Добруна (Споменик САН 87, 1938, 16—17). За дечји лик из Добрунске цркве каже се да претставља дечка коме има „око 13—14 година“. Живопис Добрунске цркве је из 1383 год. (Љуб. Стојановић, Стари српски записи и натписи I, 1902, 49). Кад би тај дечко из Добруна био заиста Стефан Лазаревић, значило би да је Стефан рођен око 1369—70 год. О Косовској бици имао би 19—20 год. Био би пунолетан, а ми знамо из Похвале кнезу Лазару од Данила Млађег да је Стефан тек после битке достигао „мужа свршена возраст“ (Глас САН 136, 1929, 98).

Поменик је само започет крајем XV века, а појмљиво је да је у њему било помена из познијих времена. Ми не знамо из кога је доба помен имена Богомил. Поменик више не постоји. Изгорео је 1941 год. у Народној библиотеци у Београду. Ја сам га имао у руци, али тада нисам обраћао пажњу на име Богомил. Љуб. Стојановић је напоменуо да је поменик XVI—XVIII века (Каталог IV, 1903, 386).

Тако нам је име Богомил забележено на земљишту босанске државе. Поменик је православног манастира, па због тога у том Богомилу треба видети човека православне вере.

Остаје нам да се запитамо како је дошло до тога да један православцац носи име које се давало јеретицима. На то је тешко са неком поузданошћу одговорити. За богомиле се у Босни знало још у XVII веку, кад је босански муслимански песник Каимија певао да су пушећи „у смраду били, као богомили“ (код Ђоровића, сп. д. 188). Не може се узети да се заборавило значење израза богомил, па на тај начин тумачити појаву личног имена.

Борђе Сп. Радојичић